

Astfel Dumnezeu se face vizibil

«Crăciunul, un fapt real care contracarează retragerea noastră în fața vieții». Contribuția despre Crăciun a lui Julián Carrón, publicată în *Corriere della Sera*, în data de 24 decembrie

De Julián Carrón*

Dragă domnule Director,

Citind ziarele din aceste zile a fost imposibil să nu mă lovesc de numeroasele semne care descriu situația umană în care ne aflăm. Într-un articol apărut în *Corriere della Sera*, prietenul Mauro Magatti atrăgea atenția asupra ceea ce el a definit «sindromul „retragerii”». Pentru un număr tot mai mare de tineri este foarte greu să trăiască în realitate și «decid să lase un loc bun de muncă fiindcă nu mai reușesc să găsească motivațiile pentru a merge înainte» (22 decembrie 2021). Dar retragerea începe înainte, din timpul școlii. Ipsos, cu *Save the Children*, estimează că în 2020 ar fi abandonat școala cu 30.000 de elevi mai mulți decât cei 120.000 care deja o abandonează în fiecare an. «Crește foarte mult numărul adolescenților „retrași” în casă» era titlul unui articol semnat de Elisabetta Andreis, publicat tot de *Corriere della Sera* (12 decembrie 2021). Acest fenomen nu se referă numai la tinerii care frecventează școlile sau merg la servicii. În Statele Unite, «din iulie până în august, anul curent, mai mult de 8 milioane de angajați au părăsit locul de muncă, dintre care 28% cumva orbește, fără a avea o alternativă. (...) Marile publicații ale presei folosesc titluri de impact, cum ar fi *Great Resignation* (Marile demisii)» (*ilfattoquotidiano.it*, 22 octombrie 2021).

Își croiește drum impresia unei neputințe crescânde în fața vieții. Fuga de realitate li se pare așadar multora ca fiind singura posibilitate de a se potoli. Și, cu toate astea, nici măcar în această «retragere din lume» oamenii nu reușesc să găsească pacea. Oricât de diferite ar fi situațiile persoanelor, în fiecare dintre ele iese la suprafață, cu toată impozanța sa, ireductibilitatea eului, a exigenței sale de sens. Și omul continuă să caute pe băjbâite, oriunde, chiar și în locuri care, în toiuul „modernității”, în epoca stăpânirii rațiunii științifice, nu ne-am aștepta la așa ceva. Într-un articol publicat în 29 noiembrie trecut, în revista online *Persuasion*, Mark Alan Smith, profesor la Universitatea din Washington, semnaleză că recursul la astrologie, la karmă, la taroturi și la «piața serviciilor mistice» (cu o cifră de afaceri de 2,1 miliarde de dolari în SUA) se răspândește tot mai mult printre oamenii cei mai diferiți, și observă că nu există o mare diferență între atei, creștini, musulmani și evrei.

Sunt simptome ale unei rătăcirii care devine tot mai persuazivă și a dificultăților de a găsi niște răspunsuri pertinente, adecvate. Referitor la cunoașterea adevărului, sfântul Toma afirma că «adevărul pe care rațiunea l-ar putea atinge cu privire la Dumnezeu», adică asupra semnificației ultime a vieții, «ar fi de fapt doar pentru un număr redus de oameni, și după mult timp și nu fără amestecul unor erori» (*Summa Theologiae*, I, q. 1, art. 1). Mi se pare o sinteză bună referitor la numeroasele tentative umane de a ajunge la vreo certitudine asupra semnificației pe care o reclamă propriile zile și efortul cotidian și duritatea vieții.

În această situație vine Crăciunul, și, ca în fiecare an, intră în istoria noastră în mod șoptit, se pune în fața noastră fără zgomot, dezarmat, ca la început, când a trecut neobservat pentru majoritatea oamenilor, cu excepția câtorva păstori.

Cărciunul se întâmplă din nou, azi, ca atunci, sfidând modul nostru de a aborda viața și provocările ei. Cum? Dumnezeu nu se retrage în lumea „spirituală”, ci intră în istorie ca un copil, ca o prezență trupească, reală.

Decizia de a intra în istorie ca om îl expune pe Dumnezeu în fața obiecțiilor pe care le cunoaștem foarte bine: prima dintre toate, riscul de a fi redus. «Oare nu e acesta fiul tâmplarului? Și mama lui, nu o cheamă Maria?» (Mt 13,55), se întrebau concetățenii lui Isus. Mereu stă la pândă posibilitatea de a reduce, de a nu sesiza excepționalitatea care se ascunde într-o umanitate precum cea a tuturor.

Dar nimic nu poate împiedica, azi, la fel ca acum două mii de ani, ca tocmai prin uman să sosească la noi ceva ireductibil, care ne provoacă măsura, modul nostru de a gândi. «Nu am văzut niciodată ceva asemănător!» (Mc 2,12), își spuneau stupefiați în fața gesturilor lui Isus. Ce anume au văzut cei care L-au întâlnit ca să poată face o astfel de afirmație?

El a venit și continuă să vină – aici, acum – pentru a-l căuta pe omul rătăcit de azi, care suferă de «sindromul retragerii» din viață. Vine prin martorii săi, printr-o atractivitate irezistibilă, farmecul unei umanități excepționale, care retrezește dorința. Cum repetă adesea papa Francisc: «Biserica nu crește prin prozelitism, ci „prin atracție”» (*Evangelii gaudium*, 14). Acesta este modul prin care se comunică creștinismul: o atractivitate.

Desigur, metoda folosită de Dumnezeu pentru a veni în întâmpinarea omului real din toate vremurile nu poate decât să se ciocnească de limitele oamenilor care duc vestea prezenței Sale în lume. Dar nicio limită nu poate bloca inițiativa Misterului. Ne-o amintește Joseph Ratzinger prin cuvinte eliberatoare: «Așa cum realitatea unui om se revelează în istoria vieții sale și în relațiile pe care le stabilește, la fel Dumnezeu se face vizibil într-o istorie, în oameni, prin care natura sa devine manifestă, atât de mult încât el prin referință la ei poate fi „denumit”, în ei poate fi recunoscut: Dumnezeul lui Avram, al lui Isaac și al lui Iacob. Prin relația cu persoane umane, prin chipurile unor persoane umane, el s-a manifestat și și-a arătat chipul». De aceea, mai observă el, «nu putem, neglijând aceste chipuri, să vrem să-l avem doar pe Dumnezeu, ca să zicem așa în forma sa pură: acesta ar fi Dumnezeu gândit de noi în locul celui real, ar fi un purism arogant, care consideră propriile gânduri mai importante decât acțiunile lui Dumnezeu» (*Maria. Biserica născândă*, San Paolo, Cinisello B., Mi, 2005, p. 52-53).

Aceasta e provocarea pe care Crăciunul de fiecare an o lansează fiecăruia dintre noi: un fapt uman, real, provoacă gândurile noastre, confuzia noastră, fuga noastră în lumi misterice, retragerea noastră din viață, și ne „ia” prin atractiva unei prezențe umane excepționale. «Cristos mă atrage cu totul atât e de frumos», spunea marele Jacopone da Todi.

Acesta e Crăciunul: Cristos, Dumnezeu făcut om, care ne vine în întâmpinare prin persoane care sunt prezențe atât de afectiv atrăgătoare încât să ne elibereze de cuștile în care ne închidem pentru a suporta loviturile vieții. Așa cum îmi mărturisea recent un prieten, căruia i-a spus cineva, datorită diversității umane pe care o observase în el: «Uite, azi pentru mine e Crăciunul!».

**profesor de Teologie
la Universitatea Cattolica del Sacro Cuore din Milano*

Milano, 24 decembrie 2021